

Conjunctuur, sparen en de betalingsbalans

Door de financiële crisis zijn we in een economische crisis beland. Dit betekent dat we in een recessie terecht zijn gekomen. We zitten niet langer in een hoogconjunctuur maar in een laagconjunctuur.

In een hoogconjunctuur heb je een economische groei die boven de trend uitgaat. De situatie wordt gekenmerkt door een hoge effectieve vraag in verhouding tot de productiecapaciteit, een krappe arbeidsmarkt en inflatie.

In een laagconjunctuur hebben we een groei lager dan de trend of zelfs een negatieve groei. Er is een lage effectieve vraag in verhouding tot de productiecapaciteit, er heerst werkloosheid en er kan zelfs deflatie (prijzdaling) optreden.

Als een land in een recessie komt maar de belangrijkste handelspartners van dat land niet dan is het niet zo'n groot probleem. Immers in het land met de recessie zullen de prijzen minder sterk stijgen dan in de andere landen (het kan zelfs zo zijn dat de prijzen werkelijk dalen). Dit betekent dat de concurrentiepositie van dit land verbetert. De export zal aantrekken en dus stijgt de effectieve vraag.

Op dezelfde manier zal een hoogconjunctuur vanzelf afgezwakt worden. Immers de prijzen zullen sterker stijgen dan in de omringende landen. De concurrentiepositie verslechtert en de export zal afnemen. De effectieve vraag zal dalen.

Als een recessie echter wereldwijd is zal herstel veel moeilijker zijn. Als alle landen een vraaguitval meemaken zal geen enkel land meer gaan importeren zodat nergens de export zal toenemen.

Tot nu toe heeft Amerika vaak als de motor van de economie gefungeerd. Het land importeert meer dan het exporteert. Dit betekent dat er te weinig gespaard wordt. Maar Amerika kon altijd makkelijk kapitaal invoeren (lenen). Hierdoor kon deze situatie (van veel importeren) voortduren en dat betekende voor andere landen dat ze veel konden exporteren.

Als Amerikanen het zuiniger aan gaan doen zal dat dus voor andere landen gevolgen hebben. Amerika zal dan als motor van de economie aan belangrijkheid inboeten. De export van andere landen zal teruglopen.

Dat een land met een tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans te weinig spaart kan met behulp van de volgende vergelijkingen worden aangetoond.

Er geldt:

$$Y = C + I + O + E - M$$

Maar ook:

$$Y = C + S + B$$

Dus er geldt:

$$C + I + O + E - M = C + S + B$$

Dus:

$$I + O + E - M = S + B$$

$$E - M = (S - I) + (B - O)$$

$$E - M = \text{saldo lopende rekening betalingsbalans}$$

$$S - I = \text{particulier spaarsaldo}$$

$B - O = \text{publiek spaarsaldo}$

Particulier spaarsaldo + publiek spaarsaldo = binnenlands spaarsaldo

Er staat dus:

$E - M = \text{binnenlands spaarsaldo}$

Als $E - M$ dus negatief is moet het binnenlands spaarsaldo ook negatief zijn.

Nederland exporteert meer dan ze importeert. Bij ons is $E - M$ dus positief. We hebben dus een binnenlands spaaroverschot. $(S - I) + (B - O)$ is dus positief. Onze begroting komt echter negatief uit. $(B - O)$ is negatief. Dit betekent dus dat het negatieve publieke spaarsaldo bij ons gecompenseerd wordt door een positief particulier spaarsaldo.

Amerika importeert meer dan ze exporteert. $(E - M)$ is dus negatief. Zij hebben dus een binnenlands spaartekort. $(S - I) + (B - O)$ is negatief. Ze hebben inderdaad een tekort op de begroting $(B - O)$ is dus negatief. Dit tekort wordt niet gecompenseerd door een spaaroverschot bij de particulieren.